

Lieve familie en verwanten, beste vrienden,

Vandaag nemen we afscheid van Lola. Ze was vernoemd naar haar peettante en latere schoonmoeder *Karolina* gravin Logothetti, en haar zelfbewuste Hongaarse overgrootmoeder *Karolina* gravin Nemes. *Frida* was haar Oostenrijkse oma van moederskant *Frida* baronesse *Zwiedinek*, een zeer sociaal voelende maar ook uitermate eigenwijze en koppige vrouw. *Maria* Kubitschek was ten slotte haar vaders moeder uit een Moravisch boerengeslacht.

Van alle genoemde vrouwen uit haar ingewikkelde familie had Lola wel trekjes geërfd. *Een sterke geest* staat er op de rouwkaart. Dat was ze. Ze had een zeer sterk en eigenzinnig karakter, met een net zo sterk ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel en hield er een recht door zee boerenlogica op na die in moeilijke situaties goed van pas kwam.

Haar ouders *Lothar Schmid* en *Carmen* gravin Logothetti, ofwel *pappert* en *vogeltje*, waren in de jaren twintig uit Tsjecho-Slowakije naar Nederlands-Indië geëmigreerd. Lola werd op 11 december 1930 in Batavia geboren en groeide op in de bescherming van het koloniale huishouden van haar ouders. Deze eerste jaren gaven haar een liefde voor de tropen die zij nooit meer verloor. Vooral in de laatste jaren, toen zij al weduwe was, kon het verlangen naar de geborgen, vrolijke en warme maatschappij van haar Indische jeugd erg sterk zijn.

Als baby overleefde ze een tyfusepidemie. Ze kreeg een van de eerste babybloedtransfusies in Indië, met bloed van haar vader. Ze haalde het, maar zou haar leven lang doof blijven en een sterke band met haar *Pappert* houden.

In 1937/8 ging de familie, in 1934 verrijkt met haar zusje *Ronnie*, op groot verlof naar Moravië, waar ze beurtelings logeerden bij oma *Frida* in *Bilowitz* en bij *Großonkel Willy*, haar vaders oudere broer, hoogleraar wiskunde in *Brno*. Ze reisden via Nederland, waar Lola kennis maakte met haar vijftien jaar oudere neef *Hugo*. Volgens eigen zeggen heeft de kleine zevenjarige destijds gedecreteerd dat ze met hem wilde trouwen. Wat hij voor kennisgeving aannam. Maar wat Lola eenmaal in haar hoofd haalde, kreeg niemand er zo snel meer uit...

Weer terug in Indië werd het leven kort na de geboorte van haar zusje *Evelyne* in 1940 volledig door elkaar gegooid. Indië werd bezet door de Japanners, het gezin werd geïnterneerd en gescheiden. Dat Lola's geliefde pappie nog in leven was, vernam het gezin pas na de bevrijding. Hoewel dit een gruwelijke periode was, had Lola er veel leuke herinneringen aan, die ze graag ophaalde en ook beschreef, want net als haar vader had ze schrijverstalent. Vijf jaar kampervaring leerden haar op zichzelf te staan, in alle omstandigheden te overleven en van niets een smakelijke maaltijd te maken.

Na de oorlog werd ze ter "recivilisatie" naar de kostschool *Stuartholm* in het Australische *Brisbane* gestuurd. Ze kende geen woord Engels, maar moest gewoon meedraaien. Wat haar bewonderenswaardig lukte, al zou ze nooit *just like a lady* de trap afschrijven. Lola was meer van de minder damesachtige maar véél snellere versie van de leuning afglijden... Wel brachten de nonnetjes van het Heilig Hart haar een warme versie van het rijke Roomse leven bij die Lola altijd zou behouden. Aan dat jaar in Australië dacht ze graag terug en met haar klasgenoten hield ze tot het laatst contact.

Weer terug in Indië begon ze te werken, in 1948 als tandartsassistente, maar vanaf 1949 in werkkringen die beter pasten bij haar HBS-opleiding. Eerst bij het Ministerie van Sociale Zaken in Batavia, tot de situatie onhoudbaar werd en de hele familie in de zomer van 1949 werd gerepatriëerd naar het verre en koude Nederland, waar men met zijn eigen zorgen bezig was en weinig begrip had voor in Indië doorstaan leed.

Na aankomst verloofde Lola zich al spoedig met haar neef Hugo, met wie ze op 11 april 1951 trouwde. Precies als ze voorspeld had. Vanaf 1954 begon ze weer te werken. Eerst bij de gemeente Utrecht, het Humanistisch Verbond en Werkspoor, steeds op tijdelijke contracten, want pas getrouwde vrouwen kregen toen in Nederland – anders dan in Indië! – géén vast contract, zodat ze konden worden ontslagen als er kinderen kwamen.

In 1961 vond Lola haar vaste stiel bij de Rijksuniversiteit Utrecht als bibliothecaresse en secretaresse, bij het Mathematisch Instituut. Reden: wegens het Jappenkamp kon ze lang geen kinderen krijgen, dus de heren van het faculteitsbestuur vonden het wel verantwoord. En hoogleraar Hans Freudenthal kende het werk van haar wiskundige oudoom Willy Schmid. Tja, in september 1962 kwam ik en daarna kwamen nog Berend, Caroline en Eindhoven. Wiskundige formules typen kon ze echt niet. Maar ze was praktisch en haar aanstelling behield ze.

In die periode werd ze vakbondslid. De reden was het gebrek aan kinderopvang dat ze bemerkte toen ik klein was. Overigens kreeg ze in 1980 van de universiteit de mededeling dat er in kinderopvang voor haar zoon was voorzien – zij dacht dat die voor de jongste was bedoeld, maar het bleek voor de oudste te zijn. Ambtelijke molens malen langzaam. Vakbondslidmaatschap, functies in universiteitsraad en faculteitsraad gingen haar goed af. Met haar onvermoeide sociale engagement deed zij enorm veel voor de emancipatie van de vrouw in de academische sfeer. Ze is daarvoor dan ook in 1986 terecht onderscheiden.

De kinderrijke schare en de verhuizing van wiskunde naar de verre Uithof maakten dat Lola in 1973 naar een andere faculteit verhuisde. Laat-Latijn op de Maliestraat zou tot haar pensioen min of meer haar eigen koninkrijkje zijn. Eind jaren tachtig begonnen de kampjaren en het intensieve leven zich te wreken. Ze begon slecht ter been te worden en was gedwongen om in 1988 met vervroegd pensioen te gaan. Thuiszitten was niets voor haar. Ze bleef in vakbond en vrouwenorganisaties actief en werd *fulltime* oma.

Lola had de gave om gastvrij te zijn. Geduld was nooit haar sterkste kant, behalve als het om koken, bakken of kinderen ging. Met vier over het hele jaar verspreide verjaardagen van ons kinderen, de feestdagen of zomaar een vergadering van collega's, of van de genealogen van Hugo was er altijd wel een reden om iets lekkers klaar te maken. Dat deed ze dan ook met overgave. Onze jeugd is dan ook een herinnering aan een huis, waar weliswaar nooit genoeg geld was, maar we eigenlijk evenmin ooit iets tekort kwamen. Er was altijd een warme atmosfeer waar iedereen welkom was.

Vijf jaar geleden was het duidelijk dat Hugo's leven op zijn eind liep. Hij is zacht ingeslapen. Voor Lola was het erg moeilijk dat zij plots alleen was en ze wilde eigenlijk niet meer. Hoewel het feitelijk al niet meer ging, wilde ze toch zelfstandig blijven wonen. Met veel kunst en vliegwerk ging dat tot voor kort. Naar onze gemeenschappelijke vakanties in Zeeland en met de kerst in Olomouc kon ze erg uitkijken en ze hielp altijd mee ze te plannen.

Aftakelen en steeds hulpbehoevender worden was haar grootste angst. Haar remedie daartegen was in haar herinneringen terugvluchten naar de periode dat ze jong en energiek was in Indië. Met koude Europese winters is ze nooit op goede voet gekomen. In de laatste maanden van haar leven leerde ze berusten. Gelukkig heeft Onze Lieve Heer déze geduldoefening niet lang laten duren. Aftakeling is haar bespaard gebleven. Zij is op 29 december zacht ingeslapen en heengegaan naar Hugo en haar ouders over wie ze steeds vaker sprak, en die haar letterlijk opwachten.

In het volgende zullen enkele beelden Lola's bewogen en intens met liefde geleefde levensgeschiedenis illustreren. *Mama, het ga je goed!*